

Элективті пәндер каталогы

1. Кафедра: Қазақстан тарихы және әлеуметтік-қоғамдық пәндер кафедрасы
2. Білім беру деңгейі -бакалавриат
3. Білім беру бағдарламалары: 6В10115-Медицина; 6В10116-Педиатрия; 6В10117-Стоматология; 6В10118-Медициналық-профилактикалық іс.
4. Курс-1
5. Элективті пән атауы: «Құқықтық, экономикалық, экологиялық және ғылыми білімдер»
6. Кредит саны (5 кредиттен кем емес): 5 кредит
7. Мақсаты: Білім алушыларды құқықтық және экономикалық ғылымдардың негізгі түсініктері мен заңдылықтарымен, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің, ғылыми зерттеулер және экологияның мазмұнымен; құқық негіздері, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет негіздері, экономика, ғылыми зерттеулер әдістері, экология және өмір қауіпсіздігі пәндерінің негізгі бөлімдері мен міндеттерімен таныстыру.
8. Міндеттері: құқықтық саладағы теориялық және практикалық дағдыларын қалыптастыру; құқық шығармашылық процестерін ұғыну; нормативті –құқықтық актілермен жұмыс жасай алуды меңгеру; мемлекет нысанын ұғына отырып, басқару жүйесіне араласу қабілетін дамыту; құқық салаларынан алған білімдері негізін іс-тәжірибеге асыра алуды игеру. экономикалық ғылымдардың жалпы теориялық сұрақтарды, базалық экономикалық ұғымдар мен құбылыстарын, қоғамдық өндіріс негіздерін, нарықтық экономиканың мәні мен заңдылықтарын, сұраным мен ұсыным теорияларының негізін, мемлекеттің экономикалық қызметтерін Қазақстан Республикасының экономикалық потенциалы мен экономикалық саясатының ерекшеліктерін оқып-білу.
9. Пән мазмұны (30-50 сөз) : Ғылыми зерттеулер, құқық негіздері, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет негіздері, эконономика және экологиялық қауіпсіздік туралы түсінік. Құқық теориясының және экономиканың, жемқорлыққа қарсы мәдениеттің, ғылыми зерттеу, экологиялық ғылым негіздерінің мәселелері. Мемлекет және құқық теориясы, жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, экономикалық білімдер, ғылымдар методологиясы, ғылыми мәліметтерді жариялау және талдау, адам және қоғамның экологиялық қауіпсіздігі.
10. Пәнді таңдау негіздері: Бұл бағдарлама студенттерге пән бойынша қажетті білім, біліктілік және дағдыларды беру, оқыту нәтижелеріне қол жеткізу үшін әзірленген.
11. Оқыту нәтижелері (Дублин дескрипторларына сәйкес 4-6 оқыту нәтижелері):
  - 1ОН-Ғылыми зерттеулердің негізгі кезеңдерін және ғылыми деректерді өңдеу әдістерін біледі және түсінеді.
  - 2ОН-Қазақстан Республикасы Конституциясының нормалар жүйесін, құқық және мемлекет теориясының негізгі анықтамалары мен категорияларын, салалық заңнаманың және экономикалық теорияның маңызды нормаларын білуі мен түсінігін көрсетеді.
  - 3ОН-Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қолданыстағы заңнама шеңберінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін құқықтық және моральдық жауапкершілік шаралары туралы біледі.
  - 4ОН-Қазіргі экономиканың экономикалық заңдылықтары мен даму заңдылықтарына назар аударып отырып, микро және макродеңгейдегі экономикалық жағдайды талдай алады.
  - 5ОН-Экология және тіршілік қауіпсіздігінің міндеттерін және оның негізгі түсініктерін түсінеді және халықтың денсаулығына антропогендік әсер ететін негізгі факторларды біледі.
12. Пререквизиттер: Қазақстан тарихы
13. Постреквизиттер: Философия, психология және мәдениеттану, әлеуметтану және саясаттану
14. Әдебиет (соңғы 10 жыл):
  1. Спандияров, Е. Ғылыми зерттеулер мен инновация негіздері [Мәтін] : оқу құралы / Е. Спандияров. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 116 бет. с.
  2. Спандияров, Е. Основы научных исследований и инновации: практическое пособие / М-во образования и науки РК. - Алматы : Эверо, 2013. - 136 с.

3. Қазақстан Республикасының мемлекет және құқық негіздері. 1 бөлім : оқу құралы / құраст. А. Н. Ағыбаев. - Алматы : New book, 2022. - 338 бет.
4. Қазақстан Республикасының мемлекет және құқық негіздері. 2 бөлім : оқу құралы / құраст. А. Н. Ағыбаев. - Алматы : New book, 2022. - 246 бет.
5. Қазақстан Республикасының мемлекеті мен құқығы негіздері. 1 кітап : /құраст. Е. Баянов. - Алматы : New book, 2022. - 384 бет.
6. Қазақстан Республикасының мемлекеті мен құқығы негіздері. 2 кітап : /құраст. Е. Баянов. - Алматы : New book, 2022. - 368 бет.
7. Экономикалық және құқықтық білім негіздері: оқу құралы / Б. С. Битенова, Л. К. Мағзумова, А. А. Ахатова. - Қарағанды : АҚНҰР, 2019. - 310 бет
8. Газизова Н. С. Құқық негіздері : оқу құралы / Н. С. Газизова. - Алматы : New book, 2022. - 256 бет.
9. Ибрагимов Ж. И. Құқық негіздері : оқу-әдістемелік кешен / Ж. И. Ибрагимов. - Алматы : New book, 2022. - 256 бет.
10. Альжанова, А. Н. Основы права учеб. пособие / А. Н. Альжанова, К. К. Райханова. - ; Алматы : Эверо, 2014. - 134 с
11. Таскымбаева, С. М. Основы экономической теории [Текст] : учеб. пособие / С. М. Таскымбаева, Ф. М. Каратаева. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 200 с
12. Николас, Дж. Бизнес және заң. 1т. [Мәтін] : оқулық / Дж. Николас. - 3-бас. - Алматы : Дәуір, 2017. - 468 б. с.
13. Жанысбеков М. А. Основы антикоррупционной культуры : учебно-методическое пособие / М. А. Жанысбеков, Н. А. Абдурахманов, А. С. Еркинбекова. - Караганда : АҚНҰР, 2016. - 198 с.
14. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдеиет негіздері. Оқу-әдістемелік құралы. М. А. Жанысбеков, Н. А. Абдурахманов, А. С. Еркинбекова. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 192 б.
15. Атикеева С. Н. Экология и устойчивое развитие. Учебное пособие. «Sky Systems» 2021
16. Нуржуманова Ж. М. Виды экологического контроля: учебное пособие «Sky Systems» 2019
17. Архангельский В. И. Гигиена и экология человека: М.: ГЭОТАР-Медиа, 2013
18. Кенесариев У. И. экология и здоровье населения : учебник для мед. вузов и колледжей Алматы: Эверо, 2020
19. Имашева Б. С. Социальная экология и устойчивое развитие – Алматы: Эверо, 2020

1. Кафедра: Микробиология, вирусология және иммунология

2. Білім беру деңгейі: Бакалавриат

3. Білім бағдарламасы: 6В10116 «Педиатрия»

4. Курс: 2

5. Элективті пән атауы: Жалпы иммунология

6. Кредит саны: 5 кредит (150 сағат)

7. Мақсаты: білім алушыларға иммунитет туралы заманауи ұғымдарды, иммундық жүйенің ағзалары мен қызметтері, гуморалды иммунитет жүйесі, адаптивті иммунитет механизмдері, қабыну барысындағы иммундық қорғаныс желісі, фагоцитоз, иммунологиялық төзімділік туралы түсінік және патогенді факторлардың негізгі топтары туралы білімді беру.

8. Міндеттері:

- Ағзаның жұқпалы ауруларға төзімділігін (иммунитет) қалыптастыру заңдылықтарын зерттеу.
- Жұқпалы ауруларды серологиялық және аллергиялық диагностикалау әдістерін әзірлеу және жетілдіру.
- Биологиялық өнімдерді (адамның жұқпалы ауруларының спецификалық алдын алу және емдеуге арналған вакциналар, иммундық сарысулар, гаммаглобулиндер) жасау және қолдану.

9. Пәннің мазмұны. Иммундық жүйе ағзалары. Орталық лимфоидты ағзалар. Перифериялық лимфоидты ағзалар. Қабыну. Тамырлар реакциясының дамуы. Қабыну ошағына жасушалардың көшуі. Қоздырғыштарды бейтараптындыру және элиминациялау. Адаптивті иммунитет механизмдерін қосу. Қабыну процесін сақтау және хронизация жасау. Қабыну процесін басқару мүмкіндіктері. Қабыну реакциясының стимуляциясы. Адаптивті иммунды қорғаныс. Антиген транспорты. Лимфоциттерді тоқтату және адаптивті иммунды жауаптың бастапқы кезеңдерін жіберу. Жасушалық иммундық жауап. Антиденелер функциясымен байланысты иммунитет реакциялары. Аллергия. Екіншілікті иммундық жауап. Адаптивті иммунитет процестерін басқару мүмкіндіктері. Фагоцитоз және жасушаішілік цитолизден қорғау факторы. Түрлі қоздырғыштармен шақырылатын аурулар кезіндегі иммунитеттің ерекшеліктері. Вирустық аурулар кезіндегі иммундық жауаптың ерекшеліктері. Бактериалды инфекциялар кезіндегі иммундық жауаптың ерекшеліктері. Паразитарлық аурулар кезіндегі иммундық жауаптың ерекшеліктері.

10. Пәнді таңдау негіздері: Заманауи иммунология – иммундық жүйенің (ИЖ) жасушалары мен молекулаларының биологиялық белсенді агенттермен – антигендермен өзара әрекеттесуін зерттейтін, олардың бір-бірімен және организмдегі гомеостаздың өзгеруіне әкелетін басқа жасушалармен және биоактивті молекулалармен байланысын зерттейтін ғылым.

Бос (айналымдағы) және жасушамен байланысқан биомакромолекулалардың өзара әрекеттесуі әртүрлі – микроорганизмдерді қабылдамаушылықтан аллергияға дейінгі жоғары сезімталдыққа дейінгі иммундық құбылыстардың дамуының негізі болып табылады.

Қазіргі кезде ағзаның инфекцияға немесе ісіктің өзгеруіне төзімділігі, зақымдану мен қабыну иммундық жүйе жасушаларына байланысты екені белгілі болды. Олар инфекциялық және инфекциялық емес агенттерге қабыну реакциясының тиімділігін, қалыптылығын және патологиясын анықтайды. Иммундық жүйе жасушаларының шамадан тыс реакциялары жоғары сезімталдықтың дамуына әкеледі: аллергия және аутоиммундылық; реакциялардың төмендеуі макроорганизмнің қоздырғыштарға төзімділігінің жеткіліксіздігіне, инфекциялар мен ісіктердің дамуына әкеледі.

Имунология ұсынған аурулардың иммунды диагностикасының, иммунотерапиясының және иммунореабилитациясының жоғары тиімді әдістері қазіргі заманғы медицинада – жұқпалы аурулар клиникасында, терапияда, хирургияда, онкологияда, акушерлік және гинекологияда, педиатрияда, көз және ЛОР аурулары клиникасында, неврологияда және психиатрия, сондай-ақ басқа да көптеген медицина салаларында кеңінен қолданылады.

11. Оқыту нәтижелері:

ОН 1: Иммунологияның негізгі даму кезеңдерін, медициналық пәндер құрылымындағы иммунологияның орнын медицинаның дамуы үшін иммунология жетістіктерінің маңызын біледі.

ОН 2: Жалпы және клиникалық иммунология бөлімдерін оқуда қолданылатын негізгі терминдер мен түсініктерді біледі.

ОН 3: Негізгі иммунологиялық түсініктерді және заманауи иммунологиялық зерттеу әдістерін біледі.

ОН 4: Адамның иммундық жүйесінің құрылысы мен қызметін, оның жас ерекшеліктерін, иммундық жүйенің дамуы мен қызметінің жасушалық және молекулалық механизмдерін, иммунодиагностика әдістерін біледі.

ОН 5: Адамның иммундық жүйесінің құрылысы мен қызметтерін, иммундық жүйенің дамуы мен қызметінің молекулалық механизмдерін біледі.

ОН 6: Иммунологияның негізгі даму кезеңдерін, медициналық пәндер құрылымындағы иммунологияның орнын медицинаның дамуы үшін иммунология жетістіктерінің маңызын біледі.

12. Пререквизиттер: адамның физиологиялық процестерін құрылымдық ұйымдастыру.

13. Постреквизиттер: микробиология және иммунология; жұқпалы аурулар клиникалық иммунология және микробиологиямен.

14. Әдебиеттер:

1. Жалпы иммунология: оқулық. Сейтханова Б.Т. Алматы: Эверо 2014. – 160 бет.

2. Медициналық микробиология, вирусология және иммунология : оқулық. 2 томдық. 1 том / қазақтіліне ауд. Қ. Құдайбергенұлы ; ред. В. В. Зверев. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. – 416 бет.

3. Медициналық микробиология, вирусология және иммунология: оқулық. 2 томдық. 2 том / қаз. тіл. ауд. Қ. Құдайбергенұлы. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 480 бет.

4. Жалпы иммунология: Оқулық / Ә.Ә. Шортанбаев, С.В. Кожанова. – Алматы, 2008. – б. 452

5. Климов В.В. Основы иммунологии: учебное пособие. – Томск, Изд-во СибГМУ, 2017. – 169 с.

6. Хаитов Р.М., Игнатьева Г.А., Сидорович И.Г. Х19 Иммунология: Учебник. — М.: Медицина, 2000. — 432 с.

7. Л. К. Решетникова. Иммунология. – Благовещенск, 2019. 176 с.